

повідомлення новий факт пов'язують з добре знайомими фактами, явищами, людьми, до яких адресат ставиться позитивно (чи негативно) з метою перенесення цього емоційного стану на нову інформацію для її прийняття чи відторгнення. Використання прийомів свідчень (цитування видатних людей, приписування їм необхідних ідей) та «апеляції до всіх» (коли повідомляється думка більшості людей) знижують критичність та підвищують переконливість.

Інший засіб психологічного впливу - переконання - апелює до інтелекту. Це метод свідомого, організованого впливу через звернення до критичного судження індивіда. Він заснований на свідомому ставленні індивіда до інформації, на її аналізі й оцінці та забезпечує сприйняття і включення нових відомостей у систему поглядів людини. Переконання потребує достатнього рівня розвитку розумових та інтелектуальних здібностей, логічного та критичного мислення об'єкта впливу. Суб'єкт впливу має бути максимально логічним і послідовним у викладенні своєї думки, працювати з фактами, відомими співбесіднику та враховувати його індивідуальні особливості.

Методи впливу на джерела активності адресата спрямовані на формування нових потреб чи зміни сили дії наявних мотивів поведінки; на зміну поглядів, установок, думок; на регулювання емоційного стану. Якщо всі три фактори будуть враховані, то вплив буде найбільш дієвим як на рівні кожної конкретної особи, так і на рівні групи осіб.

Важливо пам'ятати, що контакт продовжується до тих пір, поки співбесідник розуміє, що може отримати більше, ніж очікує дати, тобто керується принципом максимізації виграшу. При чому, бажано, щоб людина була переконана в тому, що її співбесідник не отримає більшої вигоди, ніж вона сама.

Візуальна діагностика в переговорній діяльності працівників ОВС

Лук'янова Н.Д., слухач ННІЗН НАВС

Науковий керівник: доктор психологічних наук, доцент Александров Д.О.

Візуальна психодіагностика досліджує всі зовнішні виявлення вигляду і поведінки людини з метою вивчення її особистісного змісту. Візуальна психодіагностика (термін введено українським психологом Г.В. Щекіним у 1989 р.) є суто прикладним знанням, яке особливо потрібне спеціалістам, що працюють з людьми, для діагностики їх особистісних, індивідуально-типових і професійно важливих якостей.

Візуальна психодіагностика використовується для того, аби розпізнати індивідуально-психологічні особливості особистості за мімікою, пантомімікою, фізіологічними реакціями, що супроводжують емоції судинними, дихальними, секреторними змінами; за особливостями будови тіла. Візуальна психодіагностика досліджує всі зовнішні виявлення вигляду і поведінки людини з метою вивчення її особистісного змісту.

Цей метод може використовуватись для визначення індивідуально-типологічних особливостей людини (тобто ознак особистості, які є відносно сталими протягом великого проміжку часу для конкретної особистості і які виявляються в темпераменті, характері та здібностях, у пізнавальній, емоційній, вольовій діяльності, потребах та інших процесах), так і для визначення станів особистості (психічний стан людини являє собою цілісну характеристику її психічної діяльності за певний період, що відображає складну структуру взаємозв'язків з вище- і нижче розташованими рівнями системи психічної регуляції, утворену процесами самоуправління і саморегуляції: швидкоплинні

емоції, наміри, настрої людини, що не є статичними ознаками особистості, але притаманні їй в певний проміжок часу).

Візуальна психодіагностика використовується як метод експрес-діагностики. Через це даний метод є зручним та ефективним у переговорній діяльності оскільки переважна більшість завдань стосуються контактів з іншими особами, при яких використання візуальної психодіагностики значно підвищує ефективність спілкування та збільшує шанси на успішне виконання поставленого завдання.

Для зручного використання методів візуальної психодіагностики визначення динамічних і статичних властивостей особистості, було створено перелік основних індивідуально-типологічних рис людини (впевненість-невпевненість; нервозність-врівноваженість; потреба в самоствердженні, демонстративність), а також основних емоційних (комфорт-дискомфорт (спокій-нервування); агресія-добррозичливість; домінування-підкорення) та підбрано для них візуальні прояви поведінки.

Однією з основних особливостей та відмінностей процесу візуальної психодіагностики індивідуально-типологічних рис особистості полягає в тому, що в процесі аналізу необхідно сприймати які саме зовнішні прояви є сталими характеристиками (одяг, хода, постава) і вміти відокремлювати їх від мінливих (одяг, підібраний для офіційної зустрічі, шаркаючи хода при пригніченому настрої, сутула спина при сидінні за столом при роботі з комп'ютером тощо).

Для зменшення ризику помилки у процесі візуальної психодіагностики слід робити висновки про наявність певної психологічної властивості при оцінці кількох ознак одночасно, що вказують на неї. Це важливе правило здійснення якісного аналізу для визначення динамічних так і статичних властивостей особистості.

Метою емпіричного дослідження було визначення рівня невербальної перцепції працівників ОВС як суб'єктів переговорної діяльності та визначення факторів, які впливають на його формування.

В ході роботи було визначено перелік сталих та динамічних характеристик особистості та їх візуальних проявів, цю інформацію систематизовано та оформлено у вигляді таблиці для зручного використання. На основі цих даних нами було створено діагностичну тестову методику (Методика діагностики невербальної перцепції), мета проведення якої є визначення рівня чутливості невербальної перцепції, як однієї зі складових успішності перебігу комунікативного процесу.

Відповідно до завдання дослідження - емпірично дослідити рівень невербальної перцепції працівників ОВС, методику було проведено на певних категоріях громадян, які не мають відношення до служби в міліцейських підрозділах, співробітниках ОВС та курсантах відомчого вищого навчального закладу. Паралельно з цим відбувалось дослідження норми для даного тесту. Також, було проведено методику Р. Кеттела з метою визначення особистісних рис, які впливають на рівень невербальної перцепції.

Після проведення цих методик було проведено корелятивний аналіз отриманих даних для визначення індивідуально-психологічних властивостей працівників, розвиток яких сприяє підвищенню рівня чутливості до сприйняття невербальних комунікативних сигналів співрозмовника.

За допомогою статистичних методів нами було проаналізовано особистіші риси, які впливають на формування високого рівня невербальної перцепції, виявлено такі значущі зв'язки між методикою діагностики невербальної перцепції та шкалами методики Р. Кеттела: фактор І (чутливість, вразливість, багатство емоційних переживань, схильність до романтизму, художнє

сприйняття світу, розвинені естетичні інтереси, артистичність); фактор А (товариськість, відкритість, природність, невимушеність, готовність до співпраці, пристосовність, увага до людей, готовність до спільної роботи); фактор N (вишуканість, вміння вести себе в суспільстві, у спілкуванні дипломатичність, емоційна витриманість, проникливість, обережність, хитрість, естетична витонченість).

Актуальні проблеми у діяльності кримінальної міліції у справах дітей

Порохня В.В., ад'юнкт кафедри юридичної психології НАВС *Науковий керівник*: кандидат психологічних наук, доцент *Волошина О.В.*

В умовах дестабілізації звичних стандартів життєдіяльності, кризових явищ у політичній та соціально-економічній сферах поширюються злочинні явища та активізується антисуспільна поведінка, зокрема, правопорушення серед дітей, що стає однією з найактуальніших суспільних проблем, яка викликає особливе занепокоєння. Правопорушення вчинені дітьми - це досить важлива проблема українського суспільства. Це не лише кримінологічне питання але й моральне, педагогічне, соціально-психологічне, пов'язане із формуванням життєвої позиції молодих громадян - найбільш важливої категорії населення. Адже успішність соціально-економічних реформ і перетворень, вибір шляхів і засобів їх досягнення багато в чому визначається тим, яке місце у житті суспільства посідає його найбільш активна частина [1, с.3].

Загальний комплекс державних заходів із протидії злочинам, вчиненим неповнолітніми та за їх участю, регламентується Законом України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995 № 20/95-ВР. Згідно з п. 2 ст. 5 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», з метою виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, вчинених дітьми, уповноважені підрозділи органів внутрішніх справ зобов'язані вживати оперативно-розшукових і профілактичних заходів, передбачених чинним законодавством.

Сьогодні заходи з протидії правопорушенням, вчинюваним дітьми або за їх участю, в органах внутрішніх справ України виконують підрозділи кримінальної міліції у справах дітей (далі - КМСД), повноваження яких визначаються Інструкцією з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей, затвердженою наказом МВС України від 19.12.2012 № 1176.

Аналіз статистичних даних МВС України дав змогу визначити, що упродовж 2014 року під час профілактичних заходів працівниками виявлено 72428 адміністративних правопорушень, з яких, що вчинені неповнолітніми - 14915, за якими складено адміністративні протоколи. У структурі адміністративних правопорушень, учинених неповнолітніми, переважають: тютюнокуріння - 58%, розпивання спиртних напоїв - 33%, хуліганство - 7%, решта (незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах; дрібне викрадення чужого майна; проституція; злісна непокора) - 2%. Але у цілому, моніторинг стану застосування працівниками КМСД адміністративного законодавства у сфері профілактики правопорушень серед дітей за 2011 - 2014 роки засвідчив, що поряд із зменшенням кількості правопорушень, учинених дорослими щодо дітей, зменшилася кількість виявлених фактів правопорушень, вчинених неповнолітніми. Певною мірою це пов'язане з тим, що працівники підрозділів проводять більше інформаційно-профілактичних заходів по